

מלאכת מכה בפטיש – ב המחתך תלוש כדי להשתמש בו

שוע"ר סי' שב

ה ואין צריך לומר העושה כלי מתחילתו שחייב משום מכה בפטיש, אף אם הוא בענין שאין בו משום בונה, כמו שיתבאר בסי' שיי"ד וסי' שכ"ב.

שוע"ר סי' שח

כח שברי כלי חרס ... שדורסים עליהם ונשברים, אין בכך כלום, שאין איסור בשבירת חרס אלא אם כן שוברו במתכוין בשביל שיהא ראוי על ידי כך לאיזה תשמיש, שאז אסור משום תיקון כלי.

נד זמורה שיש בראשה עקמומיות כעין מזלג שראוי לתלות בה דלי ולמלאות בה ... אסור למלאות בה ... גזרה שמא תהיה ארוכה לו ויקטמנה מתוך שהיא רכה ונוחה ליקטם ונמצא מתקן כלי בשבת.

נה וכל דבר שמתקנו להשתמש איזה תשמיש יש בו איסור משום תיקון כלי כמו שיתבאר בסי' ש"מ.

פב כלי שנתרועע לא יתלוש ממנה חרס לכסות בו או לסמוך בו, מפני שהוא כמתקן כלי, שכל דבר שמתקנו בשבת להשתמש בו איזה תשמיש יש בו משום תיקון כלי כמו שיתבאר בסימן ש"מ.

שוע"ר סי' שיד

א חבית של חרס שאינה מחזקת ארבעים סאה, שנשברה ודיבק שבריה בזפת, מותר לשברה בשבת, בין ביד בין בכלי, כדי ליקח מה שבתוכה, ואין בה משום סתירה, מפני שאינה בנין גמור. ובלבד שלא יתכוין, לנקבה נקב יפה שיהא לה לפתח נאה, שאם כן הרי הוא מתקן כלי, וחייב משום מכה בפטיש כמו שיתבאר.

יא שכל דבר שמתקנו בשבת שיהיה ראוי להשתמש בו איזה תשמיש יש בו משום תיקון כלי, כמו שיתבאר בסי' ש"מ.

שו"ע סי' שכב

ד אוכלי בהמה אין בהם משום תיקון כלי, לפיכך מותר לקטום ... אבל קיסם שאינו אוכל בהמה, אפילו ליטלו כדי לחצוץ בו שיניו, אסור.

שוע"ר סי' שמ

יז חתיכת תלוש מותרת לכתחלה ... מכל מקום אם על ידי זה מתקנו להשתמש בו איזה תשמיש, חייב משום תיקון כלי ... לפיכך אין שוברין את החרס, ואין קורעין את הנייר המותרים בטלטול, כדי להשתמש בהם איזה תשמיש, מפני שהוא כמתקן כלי עיין סי' תק"ח.

שוע"ר סי' תקח

א אין מלבנים את הרעפים ביום טוב כדי לאפות או לצלות עליהם ... מפני שעל ידי הליבון הן מתחסמין (פירוש מתקשין ומתחזקין). ואפילו הן ישנים, מכל מקום כל שעה שהן מתלבנים הן מתחזקין יותר, והרי זה מתקן כלי ביום טוב (עיין סי' תצ"ה).

ב הצולה דגים על גבי האסכלה, הרי זה לא יחתוך חתיכת נייר כדי לשרותה במים וליתנה תחת הדג על גבי האסכלה כדי שלא ישרף הדג, וכן לא ישבור חתיכת חרס כדי ליתנה תחת הדג, וכן לא יפצע את הקנה ליתן קרום שלו תחת הדג, וכן אין פוצעין את הקנה לעשותו כמין שפוד לצלות בו, לפי שכל שהוא עושה ומתקן דבר הראוי להשתמש בו הרי זה כמתקן כלי ביום טוב.

שוע"ר סי' תקט

ח עופות שממלאים אותם בבשר וביצים ביום טוב מותר לתפרם, שהרי תפירה זו צורך אוכל נפש היא. ובלבד שיתקן החוט למדתו (שלא יהיה ארוך יותר מדאי) וישימנו במחט מערב יום טוב, כדי שלא יצטרך לחתוך את החוט ביום טוב כדי לקצרו ... ונמצא מתקן כלי ביום טוב.

שוע"ר סי' תקיד

יט פתילה שהיא ארוכה ורוצה לקצרה אסור לקצרה ביום טוב ... מפני שהוא כמתקן כלי, שעושה מפתילה ארוכה פתילה קצרה. וכן אם רוצה לחלקה לשתי פתילות אסור לחתכה בסכין או בידו.